

ಮಾಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮಲವರಪಾಳ್ಯದ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಸುಷ್ಮಾ. ಹೆಚ್.* ಮತ್ತು ಡಾ. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಎಸ್**

ಪೀಠಿಕೆ

ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ನಾಡು. ಇಲ್ಲಿಂದ 8 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮಲವರಪಾಳ್ಯ (ಮಾಡಬಾಳು ಗ್ರಾಮದ ಹತ್ತಿರ) 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದ ಊರು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಶಿವನ ಮತ್ತೊಂದು ಅವರತವಾದ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರನನ್ನು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲವಯ್ಯ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆಯ ಒಡೆಯನಾದ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಊರಿಗೆ ಮಲವರಪಾಳ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಊರಿಗೆ ಮೂರುಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರನಿಗೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಮೂರು ಪಟ್ಟಣದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಒಕ್ಕಲಾಗಿದ್ದು ಜನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಊರಿಗೆ ಮೂರುಪಾಳ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ¹.

ಮಾಗಡಿಯ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳು ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಇವನ ನಂತರ ಕುಲೋತ್ತಂಗ ಚೋಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲವರಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ಭವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ². ನಂತರ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ರಾಮನಗರದ ಗೌಡ ಸಮುದಾಯದವರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಚ್ಯುತರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಪಕ್ಕ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೊಳವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಎಂತದೇ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣ

ಮಳವಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಿರುಗಾವಲಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬೀರೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಬೀರೇಗೌಡ ಎಂಬ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ ಲಿಂಗಗಳಿದ್ದವು. ದೊಡ್ಡ ಬೀರೇಗೌಡ ಲಿಂಗವು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ತಮ್ಮ ಬೀರೇಗೌಡ ಲಿಂಗವು “ಏನಣ್ಣ ದಿನೇ ದಿನೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ನೀನು ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ! ಹೀಗೆ ನೀನು ಬೆಳೆದರೆ ನನಗೆ ಜಾಗವಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಿತು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ದೊಡ್ಡ ಬೀರೇಗೌಡ ಲಿಂಗವು ಹಾಗೇ ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ತಮ್ಮ ಬೀರೇಗೌಡ ಲಿಂಗವು ಮಳವಳ್ಳಿಯ ಕಿರುಗಾವಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಲಾಳಾಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕೂತನು. ಇಲ್ಲಿ ಜನ

* ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಧಾನಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಮಾಗಡಿ, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.

** ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಬೆಂಗಳೂರು-56.

ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಹೊಲಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಲಾಳಘಟ್ಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಮನಗರದ ರಾಂಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಶ್ವತಥಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕೂತನಂತೆ. ಆಗ ಆ ಊರಿನ ಗೌಡ ಇವನುಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂತ ನಾವು ಪೂಜಿಸುವುದು ವೆಂಕಟರಮಣ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಎಂದನಂತೆ. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಕೋಪಗೊಂಡ ಬೀರಪ್ಪ ತನ್ನ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಮಾಗಡಿಯ ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ ಮರಗಳಿದ್ದು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜೆಗೆ ಕೂತನಂತೆ. ಆಗ ಮಾಡಬಾಳನ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಾದ ಮಹದೇವಮ್ಮ ನನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇಷ್ಟು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪೂಜಾಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹಾಪುರುಷ ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಬಂದಿರುವವನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಳು. ಪೂಜಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಬೀರಪ್ಪ ಶಿವಗಂಗೆಯ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ಗಿರಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಅನುವಾದನಂತೆ ಆಗ ಮಹದೇವಮ್ಮ “ಅಣ್ಣಾ ಯಾಕೆ ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯ” ಎಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ “ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದನಂತೆ ಬೀರಪ್ಪ. ಆಗ ಎದುರು ನಿಂತಿದ್ದ ಮಹದೇವಮ್ಮ “ಅಣ್ಣಾ ನಿನಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಜಾಲಾರದ ಹೂತರಿಸಿ ಗದ್ದಿಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ, ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಡ” ಎಂದು ಬಾಷೆ ಕೊಟ್ಟಳಂತೆ. ಆಗ ಗಂಗಾಧರೇಶ್ವರ ಗಿರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾದವನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದು ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತನಂತೆ. ಇಂದಿಗೂ ಬೀರಪ್ಪ ಇಟ್ಟಿದ್ದನೆನ್ನಲಾದ ಪಾದದ ಗುರುತು ಇದೆ ಎಂದು ಜನ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಂಪುರದ ಗೌಡನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ವಾಂತಿ-ಬೇದಿ ಕಾಲರ ಹರಡಿ, ದೇವರು ನಮ್ಮ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರನು “ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೋ ಸನ್ಯಾಸ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನಂದನೆ ಮಾಡಿದೆ, ಈಗ ಯಾವ ದೇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೋ ಕಾಪಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದನಂತೆ. ಆಗ ರಾಂಪುರದ ಗೌಡರು “ಸ್ವಾಮಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು” ಎಂದು ಬೇಡಿದರು. ಆಗ ಬೀರಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ “ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತೇನೆ, ನನಗೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ” ಎಂದಾಗ “ಮೊದಲು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿನ ಅರ್ಧ ಹೆಸರನ್ನು ನಿನಗೆ ಇನ್ನರ್ಧ ಹೆಸರನ್ನು ವೆಂಕಟರಮಣನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಅವಲತ್ತು ಕೊಂಡರು. “ಸರಿ ಭಾಷೆ ಕೊಡಿ” ಎಂದು ಭಾಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಬೀರಪ್ಪನು “ಹೋದವರು ಹೋದರು ಈಗಿನಿಂದ ರಾತ್ರಿ 12 ಘಂಟೆವರೆಗೆ ಯಾರು ಸಾಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, 12 ಘಂಟೆಗೆ ಮಲಗಿರುವವರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಬಾಷೆ ನೀಡಿ ರಾತ್ರಿ 12 ಘಂಟೆ 5 ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ತನ್ನ ಆಯುಧವಾದ ಫಿರಂಗಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದನಂತೆ ಈ ಸದ್ದಿಗೆ ದಡಾರ ಕಾಲರ ಎದ್ದು ಹೋಡಿದವಂತೆ ಆಗ ರಾಂಪುರದ ಗೌಡ ಜನ ಬೀರಪ್ಪ ದೇವರಿಗೆ ಒಕ್ಕಲಾದರಂತೆ. ಬೀರಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಮಾಳಗಪ್ಪ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಧೂತರು ಸಹ ಬಂದರಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವನು ಮಾಳಗಪ್ಪ. ಇವನು ಆಲದಬೇರನ್ನು (ಬೀಳಲು) ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಬೀರಪ್ಪ ಹೋದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆಲದ ಬಿಳಲನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು ಬಂದನಂತೆ. ಬೀರಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದಾಗ ಮಾಳಗಪ್ಪ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಲದ ಬಿಳಲನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ನೆಟ್ಟು ಬೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ ಕೂತನಂತೆ. ಆಗ ಬೀರಪ್ಪ ಮಾಳಗಪ್ಪನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರು ಎಂದಾಗ ನಾನು ಹೋಗಲ್ಲ

ಎಂದನಂತೆ. ಆಗ ಬೀರಪ್ಪ “ನನಗೆ ಹೆಡೆ ಇಟ್ಟರೆ ಮಾಳಗಪ್ಪನಿಗೂ ಒಂದು ಹೆಡೆ ಇಡಬೇಕು. ನನ್ನಂತೆ ಮಾಳಗಪ್ಪನಿಗೂ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಒಮ್ಮೆ ರಾಂಪುರ ಗೌಡನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೋದ ಬೀರಪ್ಪನು ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಲು ಆದೇಶಿಸಿದನಂತೆ. ನಂತರ 3 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತಂತೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯದ ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.³

13-14ನೇ ಶತಮಾನದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಘಟ್ಟ, ವಿಜಯನಗರ ತನ್ನ ವೈಭವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ನವಾಬರ ದಾಳಿಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಆಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಗ ತಾನೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ದಾಳಿಗೆ ನಲುಗಿತು. ವೀರಶೈವ ಜಂಗಮರು ಮತ್ತು ಗುರುಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ಅರಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶೈವ ಜಂಗಮ ಗಗನದಯ್ಯ ಮಾಗಡಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಸರಿ ಸುಮಾರು ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚೋಳರಿಂದ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಶೈವ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಸಮೇತ ಶೈವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಿರುಗಾವಲಿನಿಂದ ಹೊರಟ ಒಂದು ಗುಂಪು ಮಾಗಡಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿತು.

ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬೀರಪ್ಪನ ಕಥೆಯೇ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವುದು. ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರನು ದೇವನಲ್ಲ; ಬಹುಶಃ ಮಳವಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಕಿರುಗಾವಲಿನ ಶೈವ ಮಠದ ಗುರು/ಸನ್ಯಾಸಿ/ಮಠಾಧೀಶನಿರಬೇಕು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಶೈವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಕುಂಠಿತವಾಗಿ ಕಿರುಗಾವಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೈವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಮದ್ದೂರು, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ರಾಮನಗರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದನು. ಅಷ್ಟೂತ್ತಿಗೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ದಾಳಿ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಆಶ್ರಯ ಅರಸಿ ಬಂದಿದ್ದ ಶೈವ ಜಂಗಮ ಗಗನದಯ್ಯನಿಂದ ವೀರಶೈವ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಮಾಗಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಾಗಡಿಯ ಮಲವರಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತರು. ಬೀರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ತಾವು ಬಂದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಮದ್ದೂರಿನ ಆಲೂರು, ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿ ಮಂಕುಂದದ ಪಕ್ಕದ ಊರು, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಮಲೂರು ಪಟ್ಟಣ, ರಾಮನಗರದ ಕೊಡಂಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಮಾಗಡಿಯ ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ಕಡೆ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ಐದು ದೇವಾಲಯಗಳು ಸೇರಿ “ಪಂಚಗಣಗಳು” ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಜಾತ್ರೆ ಕೊಂಡ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮದ್ದೂರಿನಲ್ಲಿನ ಆಲೂರಿನ ಹಲಸಿನಮರವು ಫಸಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಕೊಂಡ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಗಡಿಯ ಮಲೂರುಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆನಿಂತ ಬೀರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ರಾಂಪುರ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲರದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಗೌಡ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಳಿಸಿದನು. ಈ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕುಲೋತ್ತುಂಗ ಚೋಳ ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿಯನ್ನು ರಾಂಪುರದ ಗೌಡಸಮುದಾಯದ

ಸಹಾಯದಿಂದ ಪೂರ್ಣಮಟ್ಟದ ದೇವಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಬೀರಪ್ಪನ ಧೂತ ಮಾಳಗಯ್ಯನು ಬೀರಪ್ಪ ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಆಲದ ಮರದ ಬಿಳಲನ್ನು ನೆಟ್ಟನಂತೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ 5 ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡ ಆಲದಮರಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಐದು ದೇವಾಲಯಗಳು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪೀಯವಾಗಿಯೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿವೆ.

ಮುಸ್ಲಿಂ ದಾಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಜಂಗಮರಲ್ಲಿ ಮಾಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಜಂಗಮರೇ ಗಗನದಯ್ಯ. ಈತ ಮಾಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದನು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಶೈವ ಧರ್ಮೀಯರಿಬ್ಬರು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳನ್ನು ಅವಹೇಳನಕಾರಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಾಗಡಿಯ ಕೆಲ ಮಾಂಸಹಾರಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಗಗನದಯ್ಯ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋದಿಸಿ, ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಮಾಂಸಹಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪಾನವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು. ಇಂದಿಗೂ ಮೂರುಪಾಳ್ಯದ ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಅರಸು ಕುಲದ ಗಂಡಸರು ಮಾಂಸಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಪೌರೋಹಿತೃವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕುರುಬ ಲಿಂಗಾಯಿತರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯವು 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದರೂ ಸಹ ಕುರುಬರೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕುರುಬನಿಗೆ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವೀರಶೈವರು ತಾವೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿರುವ ದೇವಾಲಯವು ಒಂದು ಮುಖಮಂಟಪ, ಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮುಖಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 4 ಕಂಬಗಳಿದ್ದು ಮಂಟಪದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ 2 ಪೂರ್ಣ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು 10 ಅರ್ಧಕಂಬಗಳಿವೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇಡೀ ದೇವಾಲಯವು 16 ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಮೂಲ ವಿಗ್ರಹವು ಉದ್ಭವಲಿಂಗವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.2000 ದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಪೀಠದ (ಪಾನಬಟ್ಟಲು) ಮೇಲೆ ಇಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಸುಮಾರು 10 ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದರು ಲಿಂಗವು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ⁴. ಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ಮಾಡಿರುವ ಪೀಠವು ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. 2 ಅಡಿ ಉದ್ದ 2 ಅಡಿ ಅಗಲವಿದ್ದು ಪೀಠವನ್ನು ಗಾರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಎತ್ತರ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ದ್ವಾರಗಳು ಮಕರ ತೋರಣದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿವೆ. ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಲ್ಲ, ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೈವ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು

ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ಕೆತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ದೇವಾಲಯದ ದ್ವಾರದ ಎಡಭಾಗ ಮತ್ತು ಬಲಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಾರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಎರಡು ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಬೀರಪ್ಪನ ಧೂತರು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಂದಿಗಂಭಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬೀರಪ್ಪನ ಹಿರಿಯ ಧೂತನಾದ ಮಾಳಗಪ್ಪ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ 3x2 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಪುಟ್ಟ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಟಪಗಳಿವೆ. ಬಲಭಾಗದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 36 ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಎಡಭಾಗದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ 30 ಕಂಬಗಳಿವೆ. ಉಳಿದ 6 ಕಂಬಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಡುಗೆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಂಟಪಗಳ ಕಂಬಗಳು ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆತನಗಳನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಕಂಬಗಳ ಒಂದು ಸಾಲು ಒಂದು ಒಕ್ಕಲು ಮನೆತನವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಬಲಭಾಗದ ಮಂಟಪವು ರಾಂಪುರದ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆತನಗಳಿಗೂ ಎಡಭಾಗದ ಮಂಟಪವು ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

ಮುಖಮಂಟಪದ ಎಡಭಾಗದ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಬೀರಲಿಂಗಪ್ಪನ ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪಟ (ದೇವರು ಹಾಗೂ ದೇವರ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಆರತಿಯನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರುವುದು) ಹೂತಿದ್ದು ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದೆ. ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಗಗ್ಗರವನ್ನು ಸುತ್ತಿದೆ. ಗಗ್ಗರ ಎಂದರೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಗೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಭರಣವಾಗಿದ್ದು ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಒಕ್ಕಲು ಮನೆತನದವರು ಮಾತ್ರ ಮೊಣಕಾಲಿನ ನೇರಕ್ಕೆ ಗಗ್ಗರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕಂಬದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯೊಂದರ ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದೆಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಇದು ಕುರಿ ಇರಬಹುದು. ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬೀರಪ್ಪನನ್ನು ಕುರಿಗಳ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಂಬದ ಎದುರುಗಡೆಯ ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವ ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಇದು ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಡಬಾಳದ ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಮಹದೇವಮ್ಮ ಇರಬಹುದು.⁵

ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಬದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚೆ ಧರಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಬೀರಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಬಂದ ಮಾಳಗಪ್ಪನೇ ಇರಬಹುದು. ಮಂಟಪದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ. 3 ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷನು ಬಹುಶಃ ಬೀರಪ್ಪನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪಟವನ್ನು ಹೂತಿದ್ದು ಲಿಂಗವನ್ನು, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿರುವ ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ಇವರು ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿರುವ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮರೇ ಇರಬಹುದು. ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ದಪ್ಪ ತುರುಬು ಕುಟ್ಟುವುದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದ ಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ 6 ಮೀನು, 1 ಹಾವು ಮತ್ತು 1 ಚೀಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಮೀನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ವಸ್ತು ಹಿಡಿದಿರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ

ಭೂಷಿತವಾದ ನಂದಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ಇದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮುಖಮಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ಗಣೇಶನ ಮೂರ್ತಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸೇರ್ಪಡೆ.⁶

ಮೇಲ್ಭಾಗವು ವರೆಗಿನ ದೇವಾಲಯವು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಮೇಲಿನ ಅಲಂಕಾರ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ಗಾರೆಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡನ ಕಾಲದ ರಂಗನಾಥ ದೇವಾಲಯ ತಿರುಮಲೆ, ಮಾಗಡಿ, ಮಲೂರುಪಾಳ್ಯದ ಬಳಿಯೇ ಇರುವ ಕೋಡಿ ಮಠದ ರುದ್ರನ ದೇವಾಲಯವು ಇದೇ ರೀತಿಯ ಗಾರೆಯ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಗೋಪುರವು ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಸುಮಾರು 10 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಗಾರೆಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿವೆ. ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲ ಡಮರುಗ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಬಿಲ್ಲೆ, ಈಟಿ, ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಮೋಣಕಾಲಿಗೆ ಗಗ್ಗರವನ್ನು ಸುತ್ತಿದೆ. ಗೋಪುರ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಂದಿಗಳ ದೇಹ ಮತ್ತು ಒಂದು ತಲೆ ಇರುವಂತೆ 8 ನಂದಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗೋಪುರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಕಳಸವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಮಂಟಪದ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ 4 ಹಸುಗಳನ್ನು ಗಾರೆಯಿಂದ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.⁷

ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿನ 2 ದಿನಗಳ ಜಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಬೀರಪ್ಪನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಮಹಾದೇವಿ ಬೀರಪ್ಪನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಚನದಂತೆ ಜಾಲಾರದ ಹೂವು ತಂದು ಗದ್ದುಗೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾಲಾರದ ಹೂವು ಸಾವನದುರ್ಗ, ತಿಪ್ಪಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ, ಸಿದ್ದಪ್ಪನಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಆಲದ ಮಠದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಈ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಬೀರಪ್ಪ ಸಂಚರಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಾಳಗಪ್ಪನು ಆಲದ ಬಿಳಲನ್ನು ನೆಟ್ಟನಂತೆ ಈ ಸ್ಥಳಪುರಾಣ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಪಂಚಗಣ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಆಲದ ಮಠಗಳಿವೆ. ಮಲೂರು ಪಟ್ಟಣದ ಆಲದಮಠವು 4.5 ಎಕರೆ ವಿಸ್ತಾರ ಜಾಗವನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದು ಆಲದಮಠದ ಬಿಳಲುಗಳ ನಡುವೆ ಮುಖಕಾಂಡವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದೇ ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ.⁸

ಈ ದೇವಾಲಯ ಆವರಣದ ಬಲ ಮೂಲೆಯ ಎತ್ತರದ ಜಗಲಿಯಿದ್ದು ಜಗಲಿಯ ಗೋಡೆಗೆ ಬೀರಪ್ಪನ ಕಥೆ ಸಾರುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ವೀರಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಲುಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವಂತೆ ಈ ಕಲ್ಲುಗಳು ಹಾಳಾಗಬಾರದೆಂದು ಗೋಡೆಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಬಣ್ಣಬಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಮೂಲ ರೂಪ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಪಿತೃಗಳು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಈ ವೀರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ತಂದು ಹೆಡೆ ಇಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಹೀಗೆ 14-15ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂರನೆಯ ಅಥವಾ ಮೂರನೆಯ ಅಥವಾ ಮೂರನೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

- 1 ವಕ್ತು-ಅರ್ಚಕರು, ಮೂರುನೆಯನೆಯ ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ದಿನಾಂಕ: ಏಪ್ರಿಲ್ 5 2015
- 2 ವಕ್ತು-ಮಾರಣ್ಣ ವರದಿಗಾರರು, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಾಗಡಿ. ದಿನಾಂಕ-ಏಪ್ರಿಲ್ 10 2015.
- 3 ವಕ್ತು: ಅರ್ಚಕರು, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ
- 4 ವಕ್ತು: ರಾಜಣ್ಣ, ಟ್ರಸ್ಟಿ, ಬೀರಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಮೂರುನೆಯನೆಯ ಅಥವಾ ಮೂರುನೆಯನೆಯ ಅಥವಾ ಮೂರುನೆಯನೆಯ ದಿನಾಂಕ: ಏಪ್ರಿಲ್ 5 2015
- 5 ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ದಿನಾಂಕ: ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 2015
- 6 ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ದಿನಾಂಕ: ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 2015
- 7 ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ದಿನಾಂಕ: ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 2015

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- “ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗೆರ್ಮೇಟ್”, (1897) ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗೆರ್ಮೇಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.93.
- “ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗೆರ್ಮೇಟ್”, (1990) ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗೆರ್ಮೇಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.47-48.
- ರಾಜೇಗೌಡ ಹ.ಕ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಅವನ ವಂಶಸ್ಥರು. ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಬೆಂಗಳೂರು.